

ІНСТИТУЦІЙНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

©Черчик Л.М., 2015

У стратегічних документах соціально-економічного розвитку України задекларовано перехід до інноваційної моделі, що потребує значних інвестицій. Тому все частіше використовуються терміни «інвестиційно-інноваційна політика», «інвестиційно-інноваційна сфера», «інвестиційно-інноваційні процеси», що підкреслює нерозривність та взаємозумовленість обох складових. В умовах економічної кризи об'єднання інвестиційної та інноваційної діяльності стає ще більш актуальним для спрямування інвестиційних ресурсів в перспективні інноваційно активні виробництва, які функціонують на основі сучасних технологій та випускають конкурентоспроможну продукцію.

Водночас, досвід розвинених країн свідчить, що на світовому ринку виграє той, хто має розвинену ринкову інфраструктуру, націлену на системний розвиток інноваційної сфери, і яка охоплює всі етапи створення та реалізації інновацій [1].

Під інвестиційно-інноваційною інфраструктурою розуміємо сукупність взаємопов'язаних та взаємодіючих формальних та неформальних інституцій, націлених на інвестиційне забезпечення розвитку інноваційної діяльності на усіх етапах інноваційного процесу (освіта – наука – техніка – виробництво – споживання).

Значна роль при цьому відводиться інституційній складовій інфраструктурного забезпечення, основними елементами якого є: законодавче, нормативне інформаційне, кадрове забезпечення; інвестиційно-інноваційна політика держави щодо вироблення та реалізації пріоритетів розвитку; організаційно-економічні механізми формування та реалізації науково-технічних інновацій; фінансово-кредитна та фіскальна підтримка тощо. Власне, на основі цих елементів формується національна інвестиційно-інноваційна система.

Відповідно до цілей інвестиційно-інноваційної інфраструктура включає такі взаємопов'язані системи:

- законодавчо-нормативне забезпечення (закони, підзаконні акти);
- державного адміністрування (формальні процедури експертизи, ліцензування, сертифікації);
- інформаційного забезпечення (моніторинг, прогнозування інноваційних процесів);
- фінансово-економічного забезпечення інноваційної діяльності;
- просування нововведень, захисту інтелектуальної власності;
- підготовки фахівців для інноваційної та інвестиційної діяльності в умовах ринкової економіки.

Виходячи з цього, основні суб'єкти інвестиційно-інноваційної інфраструктури такі: державні органи управління у сфері інвестиційно-інноваційної діяльності; інвестиційні компанії та фонди інноваційного розвитку; інноваційно орієнтовані підприємства, організації, установи та їх об'єднання (території пріоритетного розвитку, технополіси, технопарки, наукові парки, інноваційні центри, інкубатори); фінансово-кредитні інституції (міжнародні, національні, регіональні, галузеві); страхові компанії; центри трансферу технологій; виставки передових досягнень; інформаційні центри, інформаційно-аналітичні банки; заклади з підготовки фахівців інвестиційної та інноваційної сфер, управління інноваційними проектами тощо. Доцільно активно розвивати консалтингові центри та забезпечувати консультування щодо розробки та просування інноваційного продукту [1–3].

Варто зауважити, що в Україні основні елементи інвестиційно-інноваційної інфраструктури є [4–6], проте функціонують вони вкрай неефективно через дію як об'єктивних, так і суб'єктивних чинників, основні з яких – непослідовність та нестабільність державної політики в інвестиційно-інноваційній сфері, високий рівень корупції та тінізації економіки, низька інвестиційна привабливість, високі інвестиційні ризики, несприятливий інвестиційний клімат; нерозвиненість інвестиційного ринку; відсутність дієвих механізмів державного-приватного партнерства; неналежна система підготовки програм і проектів для державного інвестування.

З метою подолання названих проблем доцільно поновити Національну стратегію інноваційного

Формування інноваційної інфраструктури в умовах європейського вектору розвитку національної економіки розвитку та забезпечити її реалізацію.

Основними напрямками розв'язання цих проблем є:

- удосконалення законодавства України, спрямованого на активізацію інноваційної та інвестиційної діяльності;
- забезпечення ефективного функціонування інститутів розвитку інновацій;
- розвиток фінансового, в тому числі інвестиційного ринку;
- створення дієвих механізмів державного-приватного партнерства при реалізації іноваційних проектів;
- державна підтримка фундаментальної та прикладної науки; удосконалення системи управління держбюджетним фінансуванням наукових досліджень, забезпечення підвищення їх ефективності та реальної віддачі;
- державна підтримка інвестиційних проектів з пріоритетних напрямів діяльності, експортоорієнтованих та імпортозаміщуваних виробництв, створення високотехнологічної конкурентоспроможної продукції;
- поліпшення інвестиційного клімату в країні, інвестиційної привабливості пріоритетних сфер економічної діяльності;
- розбудова системи підготовки програм і проектів для державного інвестування;
- запровадження податкових пільг для організацій, які активно продукують та реалізують інновації;
- розробка системи стимулів для учасників інноваційно-інвестиційного процесу;
- удосконалення системи підготовки фахівців у сфері інноваційно-інвестиційного менеджменту;
- формування корпоративних структур, які об'єднували б сфери виробництва та науково-технічної діяльності.

Для досягнення позитивних результатів необхідно, щоб вище названі суб'єкти інвестиційно-інноваційної інфраструктури та напрями діяльності були «вмонтовані» в національну інвестиційно-інноваційну систему, для чого потрібно налагодити спільну роботу державних органів, бізнесу, наукових та освітніх закладів для пошуку найкращих форм взаємодії та забезпечення інноваційного прориву в розвитку вітчизняної економіки.

1. Макаренко Є.В. *Особливості інноваційного розвитку європейських країн* / Є.В. Макаренко // *Проблеми науки*. – 2008. – № 7. – С. 39–42.

2. Іванова Н.В. *Інвестиційна складова реалізації моделі інноваційного розвитку економіки України* / Н.В. Іванова // *Ефективна економіка : електронне наукове фахове видання*. – 2014. – № 5.

3. Федун І.Л. *Пріоритети підвищення інноваційно-інвестиційної активності в агропромисловому виробництві України* / І.Л. Федун // *Ефективна економіка : електронне наукове фахове видання*. – 2014. – № 1.

4. *Проект ЄС «Розробка фінансових схем та інфраструктури для підтримки інновацій в Україні».*

5. *ЗУ "Про інноваційну діяльність". – від 04.07.2002 № 40-IV.*

6. *Про утворення державного підприємства «Державна інвестиційна компанія» // Постанова Кабінету Міністрів України від 09.06.2010р. № 471.*